

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

(III. seja, dne 15. oktobra 1889. l.)

(Dalje.)

V imenu finančnega odseka poroča poslanec Klun o izkazu glede gospodarenja s kranjskim učiteljskim pokojninskim zakladom za l. 1888. Doneski deželnega zaklada v pokritje primanjkljaja pri učiteljskem pokojninskem zakladu so bili za l. 1888 proračunani na 11.058 gld., potrosilo se pa je 11.500 gld. torej v primeri s proračunom več za 442 gld. Slavni deželni zbor naj ta izkaz na znanje vzame. (Se zgodi.)

Poslanec Klun poroča v imenu finančnega odseka o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada za l. 1888. Aktivitetni užitek učiteljev iznašali so 253 tisoč 482 gld., izplačalo pa se je pod tem naslovom samo 245 433 gld. 36 kr.; torej menj 8048 gld. 36 kr. in je bilo sploh mimo proračuna menj stroškov 8048 gld. 64 kr., skupni dohodek pa je bil s potrjenim proračunom večji za 4656 gld. 86½ kr., torej je faktičnega prihranka 11.668 gld. 42 kr. Gospodarjenje z gotovino kaže vsled večjih dohodkov oziroma manjih stroškov v dejanskem iznosu se je iz deželnega zaklada mesto proračunjenih gold. 111.873.26 v pokritje primanjkljaja normalno-šolskega zaklada potrosilo le 96984.57½, torej se je prihranilo gld. 14888.68½. — Poročilo se vzame na znanje.

Poslanec Hribar poroča v imenu finančnega odseka o računskem sklepu gledališkega zaklada za l. 1888. Isti kaže čiste imovine 64 703½ gold. 91 kr. v primeri z imovino l. l. 61.753 gld. 20½. pokaže se koncem leta pomnoženje imovine za 2950 gld. 70½ kr. Vrednost posestev gledališkega zaklada je znašala dne 31. dec. 1887. 42 378 gld. 79 kr., za popravo leta 1888. v redutnih bišah 175 gld. 87 kr., skupaj 42.554 gld. 66 kr. Odbivši 4% odpis od 22.554 gld. 66 kr. takisto kakor pri deželni prisilni delavnici, to je 902 gld. 18 kr. ostane 41.652 gld. 48 kr. Za prvotno stavbo gledališkega poslopja so si kranjski stanovi glavnicu 19.000 gld. st. d. ali 19 950 gld. av. v. iz domestikalnega sedaj deželnega zaklada izposodili in zato 2 dolžni pismi i. s. z dne 10. julija 1846 s 15 tisoč goldinarji in z dne 15. oktobra 1848 z 4000 gld. skupaj 19.000 gld. st. d. izdali, kateri sta pri dež. blagajnici shranjeni. Ta dolg je torej pasivum gledališkega in aktivum dež. zaklada. V deželnozborški seji dne 2. marca 1863 se je odpis tega dolga sklenil, toda v deželnozborški seji dne 20. decembra 1873 se je prejšnji sklep zopet razveljavil. L. 1888. se je ta dolg vsled prodaje gledališke razvaline filharm. društvu z ozirom na to, da je tudi na redutnih poslopih že prvotno uknjižen, izbrisal pri gledališkem poslopih. — Računski sklep se brez razgovora odobri.

Poslanec dr. Schaffer poroča v imenu finančnega odseka in nasvetuje: 1. Deželni odbor se pooblašuje, da v izjemnih slučajih, ako bi posamezne v baronice Lichtenthurnove dekliške sirotišči ob deželnih ustanovah vzgojevale deklice, dovršivše 15. leto ne bile še toliko krepke, da bi lahko popustile zavod ter ne kvareč si zdravja, ustopile v kako službo, dovoli se na prošnjo vodstva Lichtenthurnovega sirotišča, da ostanejo še dalje do konca 16. leta ob troških sirotinjskega ustanovnega zaklada v zavodu. 2. Prošnja vodstva Lichtenthurnovega dekliškega zavoda za zvišanje letne oskrbnine od 90 gold. na 100 gold. se ne usliši. Predlogi se vsprejmo. (Konec prih.)

Vodovodnega odseka poročilo

o pokritju upravnih potrebščin mestnega vodovoda in o ceniku za oddajo vode.

Slavni mestni zbor!

Ker se vodovodna dela bližajo koncu in se bode vodovod že prihodnjo spomlad izročil javnej porabi, treba je bilo vodovodnemu odseku misliti na to, kako se bodo pokrile vsakoletne obresti od kapitalij, ki so se investovale v vodovod in kako povrnilo vsakoletni upravni troški.

Pri posvetovanju o tem bilo mu je glavno vodilo, najti tak način pokritja, ki bi po jedne strani ne zadel pretrdo mestnega prebivalstva, po drugej pa ne prouzročeval prekomplikovanega pisarničnega posla pri obračunavanju s strankami.

Pred vsem bilo je rešiti vprašanje, bode-li se voda iz mestnega vodovoda oddajala brez kontrole, tedaj puščala v povoljno porabo, ali pa če se bodo upeljali vodomeri. Vodovodni odsek pretresal je to silno važno vprašanje vsestranski in odložil se je konečno zato, da se pusti voda iz mestnega vodovoda v povoljno porabo.

V prvi vrsti napotila ga je k temu sklepu skrb za zboljšanje zdravstvenih razmér. To je bil tudi glavni povod, da se je začel graditi vodovod. Smoter, kiga je imel mestni zastop pred očmi tedaj, ko je sklenil gradnjo vodovoda, pa se dá doseči le, ako bode mestno prebivalstvo zamoglo rabiti vodo prosto; kajti znano je, da se v onih mestih, kjer so se napeljali vodomeri, ubožnejše prebivalstvo ne poslužuje vodovoda toliko, kakor bi bilo z ozira na snažnost, ki je glavni sopogoj zdravja, želeli. Posebno v Ljubljani, kjer ubožnejše mestno prebivalstvo stanuje razstreseno skoro po vsem mestu, je v javnem interesu imovitejšega mestnega stanovništva, da se mu dá dovoljno vodé za perilo in snaženje.

Ko je vodovodni odsek prišel do tega sklepa, tedaj mu je bilo pa tudi takoj jasno, da ubožnejše mestno prebivalstvo ne bode zamoglo plačati toliko vode, kolikor se mu je bode prepustilo v prosto porabo in sklenil je, da se ima za pokritje upravnih potrebščin in kapitaljskih obresti uvesti tak ključ, ki bode imovitejše mestno stanovništvo pritegnil k razmerno večjim doneskom. Kakor je bilo omenjeno že zgoraj, v interesu je imovitejšega mestnega prebivalstva, da se dá njegovemu ubožnejšemu someščanu, s katerim prihaja vsak dan v dotiko, prilika skrbeti si na legak način za snažnost. S tem in z užitkom zdrave pitne vode odpravljeno bode mnogo nevarnosti za nastanek kužnih bolezni, katere imajo navadno izvor svoj v stanovanjih ubožnejših mestnih prebivalcev in nadlegujejo potem tudi imovitejše.

Tega načela drže se pri oddaji vode v novejšem času večinoma vsa ona mesta, katera imajo dosti vode na razpolago; iz naše neposredne bližine imenujem samo mesti Zagreb in Gradec. Način, kako razdeliti stroške mej vse mestno prebivalstvo v tem zmislu kakor je bilo prej omenjeno, pač more biti različen. Dostoj bodo vedno razdeljevali po velikosti stanovanj, pri čemer se je določalo, da imajo mala stanovanja z jedno sobo in kuhinjo plačevati prav neznatno letno pristojbino, v tem, ko se ista nadprimerno povišuje, čem več sob ima stanovanje, tako na pr., da se v Zagrebu, kjer se za porabo vede od jedne sobe in kuhinje plačuje na leto 1 gld. 80 kr. in se takemu stanovanju dopušča poraba 150 litrov vode na dan, plačuje od stanovanja z osmimi sobami in postranskimi prostori z dopuščeno dnevno porabo 900 litrov vode, 32 gld. 40 kr.

V novejšem času pa so češka mesta, katera dajo vodo v prosto porabo svojim prebivalcem, začela na drug način razdeljevati pristojbino za vodo, držeč se isto tako načela, da mora ubožnejši plačati primerno manje, ko imovitejši. Mesti Plzen in Kraljevi Vinogradi bili sta prvi, ki ste upeljali vodovodno priklado od najemščine. Ker ubožnejše mestno prebivalstvo stanuje po malih stanovanjih, umevno je, da ga zadene tudi le mali donesek, v tem ko more plačati imovitejši občan, ki stanuje v prostornem stanovanju, od katerega plačuje veliko najemščino, donesek od vse te najemščine in naj bi imel še tako malo rodbino in družino.

Ta način razdelitve vodovodne pristojbine zdel se je vodovodnemu odseku najpravičnejši in našim razmeram najprikladnejši in zato predlaga mestnemu zboru, da se tudi v Ljubljani upelje stroškom za vodovod prikladna vodna priklada od najemščine.

Po uvodu pristopiti mi je k računu o letnih potroških za vodovod. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 16. oktobra.

„Neue Fr. Presse“ skuša iz dogodkov v češkem deželnem zboru dokazati, da češkim vodjam samim ni toliko za kronanje in državne češke pravice, temveč zlorabijo češko krono za agitacijske namene. Nekdaj so se Staročehi potegovali za češko državno pravo. Mladočehi so pa trdili, da češko državno pravo ni vredno pipe tobaka in neso nič hoteli slišati o starih pergamenih in porumenelih papirjih ter predpotopnih kraljevskih prisegah. Sedaj se pa Mladočehi vlečejo za staro češko pravo, Staročehi nečejo nič slišati o njem, češ, da sedaj ni pravi čas za to. Staročehi nasprotujejo češkemu pravu, ker je predlagajo Mladočehi, slednji pa stavijo tak predlog le zaradi tega, ker vedo, da bodo Staročehi glasovali proti njemu. Iz pisave tega levičarskega lista se še le prav razvidi, kako je obžalovati razpor mej Čehi. Poprej so nasprotniki je vsaj spoštovali, sedaj jih pa že začenjajo smešiti. Da bi le tako počenjanje nasprotnikov zmodrovalo češke politike, da začno zopet zjedinjeni potegovati se za pravice češkega naroda.

Avstrijski in ogerski državni zbor s bodeta še letošnjo je obavila z določitvijo cesarske civilne liste. Dotacija cesarskega dvora se do loča vsacih 10 let. Nazadnje se je bila določila z zakonom z dne 6. novembra 1879 na 4,650.000 na leto. Z novim letom poteče desetletna doba, za katero velja omenjeni zakon. Vladi bodeta v kratkem predložili predlogi postavljajnim zastopom, da se določi v jednaki visokosti cesarska civilna lista za bodočih deset let.

V saboru **hrvatskem** je precej živahna debata ob obnovljenji finančne pogodbe z Ogersko. Dr. Anton Starčević je porabil to priliko, da je očital zmerni opoziciji, da ljudi za nos vodi. Stranka njegova je že sita praznega govorjenja o nagodbi in o njej ne bode več govorila niti glasovala.

Vnanje države.

Danes je začel verifikacijski odsek skupščine **srbske** svoje delo. Letos ne bode imel dosti opraviti, ker so se volitve povsod vršile pravilno brez vsacega vladnega pritiska. — V kratkem priseli se v Srbijo 1200 črnogorskih rodbin, ker vlada glad v Črnigori.

Bolgarska vlada je nekda dobila dokaze, da je knez Dolgorukov bil prišel v Sofijo s posebno političnim namenom. Hotel je spuntati Bolgare proti Koburžanu, pa se mu ni posrečilo. V nekeje gostilni se je izjavil, da če bi bil našel še Koburžana v Sofiji, da bi ne bilo minulo 24 ur, pa bi ga bil pahnul s prestola, kajti on ima pri sebi carjev reskript in ima pri bolgarski banki neomejen kredit. Minister vnanjih zadev se je bil pritožil pri nemškem diplomatskem zastopstvu, kateremu je izro-

čeno varstvo tudi ruskih podložnikov, zastran političnega rovanja Dolgorukova. Nemški generalni konzul je potem porabil ves svoj upliv, da Dolgorukov ostavi Bolgarijo. Ko je odhajal, ni bilo nikogar na kolodvor, še Cankovcev nobenega ne.

Te dni bile so volitve volilnih mož za deželni zbor **badenski**. Pokazalo se je, da bodo narodni liberalci zgubili 7 sedežev. V tej državi zgubljajo Bismarckovi pristaši tla, kar je gotovo pomenljivo znamenje, ker dokazuje, da Badenci neso prav zadovoljni s pruskim gospodstvom.

Dopisi.

Iz Kranja 13. oktobra. [Izvirni dopis.] (Kranjska gimnazija.) Kakor je v jeseni od drevja odpadajoče listje gotovo znamenje, da se bliža čas, ki v naravi zamori vse rastlinsko življenje, tako spominja nas premnogo neprijetnih okoliščin v malomestnem našem življenju, da nismo več daleč od tistega časa, ko se bode na našem narodnem vrteci za zmiraj udušila cvetlica, ki je tesno zvezana z blagostanjem našega mesta in s kulturnim napredkom našega naroda. V mislih imam našo gimnazijo, katere obstoji letos le še 4. razred z 14 učenci in 2 profesorjema. Drugi profesorji izselili so se že od nas, učenci so izostali, naše mesto pa je postalo prazno, in zgubilo je mnogo svoje prejšnje živahnosti, in to ni čuda, kajti mestecu, kakor je Kranj, pozn se zelo, ako zgubi iz svojega ozidja stotino učencev in več profesorjev z družinami vred, ki so polnili zdaj izpraznjena stanovanja, ter mestu dajali veselo življenje in precejšnji denarni promet.

Kranj prav bridko občuti hudi udarec, kojega mu je z razpustom gimnazije prizadela nemila usoda, — in pred kratkim lepo razcvitajoče se mesto propadati bo pričelo gotovo prav kmalu. Kranj, ki je vsekdar podpiral narodni napredek po vsej svoji moči, ki je bil zmiraj poslušen narodnim voditeljem, in ki je celo v jako kočljivih časih na volišči rešil narodno čast, Kranj take usode ne zasluži. Zato pa je dolžnost vseh merodajnih faktorjev, posebno pa častitih naših deželnih in državnih poslancev, da vse storé, kar je v njihovi moči, da zabranijo tak poraz, in da nam, če je le možno, ohranijo za naše mesto in za celo Gorenjsko toli važen učni zavod. Deželni poslanci sešli so se ravnokar v deželnem zboru in od njih zaupno pričakujemo prve pomoči, da bodo s svojo velevažno besedo naše prošnje podpirali na pristojnem mestu, in da bodo, ker Ljubljanska gimnazija sedajšnjemu navalu gimnazijske mladine ne more več zadostovati, pred vsem delovali za ohranitev **Kranjske gimnazije** in ne za ustanovitev druge državne gimnazije v Ljubljani. Državni poslanci pa naj blagovole to velevažno zadevo vsprejeti mej glavne točke svojega državnozbornskega programa, ter jo ministerstvu nasproti podjarjati pri vsaki priliki in z vso odločnostjo. —

Da bi se v Kranji ohranila gimnazija, zato govoré premnogi razlogi. Že n r a v s t v e n i o z i r i zahtevajo, da se učeča mladina kolikor možno odtegne zapeljivim skušnjavam velikih mest, ter razdeli v manjša mesta, kjer jo je lažje nadzorovati. Pa tudi z d r a v s t v e n i i n f i n a n c i j e l n i o z i r i kažejo na Kranj, vseskozi zdravo mesto, kjer je gimnaziji brezplačno na razpolaganje pripravno poslopje, katero mestna občina na lastne stroške popravlja, če bi treba bilo, rada razširi, in kjer mestna občina radovoljno naše prevzame še precejšnje nadaljne žrtve (dosedaj plačevala je vsako leto 1000 gld. v gotovem, dajala za gimnazijo potrebna drva itd.).

Slednjič uvaževati je tudi narodno-gospodarsko stališče. V tem oziru omenjati mi je, da se pogostokrat čuje, da je nekaterim gospodom Ljubljana posebno priraščena na srce, da bi oni Ljubljano, ki je toliko zaostala za Zagrebom, radi povzdignili do veljave tega mesta ter v ta namen kolikor možno postopali centralistično. Ti gospodje naklonili bi najrajše beli Ljubljanl še drugo gimnazijo.

Vender bi to sredstvo za povzdigo našega glavnega mesta ne bilo pravo! Kaj pomaga Ljubljani, če dobi dobrih 100 šolarčkov več v svoje ozidje ter jih šteje 1000 namesto 900? — Ljubljani bo to prinašalo neizmerno malo koristij. Če se pa našemu mestu odvzame gimnazija, useka se mu smrtna rana. Beli naši Ljubljanl želel bi vsak domačin, da bi se lepo razcvitala in povzdigovala v blagostanji, toda to se ne sme goditi na ta način, da bi se zavoljo tega uničevalo blagostanje manjših mest in naroda na

deželi. Kako bi se moglo tako postopanje v soglasje spraviti z dolžnostmi, koje imajo izvrševati naši poslanci? Oni nemajo delati le na to, da se Ljubljana povzdiguje, ampak delati imajo pred vsem in posebno na to, da se povzdiguje in da napreduje ves narod, da cvetó tudi manjša mesta in da se zadovoljnost in blagostanje širi po celi deželi, mej vsem narodom. Zato pa smete, gospodje, nekaj drobtinic, kakor je za Ljubljano mala ali spodnja gimnazija, pač privoščiti tudi nam Kranjcem in Gorenjcem, — in prepričan sem, da vas trezni in pravični prebivalci mesta Ljubljanskega zaradi tega ne bodo klicali na odgovor in da oni ne bodo zahtevali, da se še ta mala gimnazija samopašno potegne v glavno mesto in da se s tem Kranjcem in Gorenjcem spodbopava njihovo duševno in gmočno blagostanje. Če želite gospodje, da se krepko razcvita bela naša Ljubljana, treba je gorko zanimanje za njo—vzbujati v narodu, in če hočete, da se narod naučduje za svojo stolicu, in da jej radovoljno donáša velike žrtve na žrtvenik njene bodočnosti in lepote (gledališča itd.), potem kažite nam Ljubljano blagodušno, ki ima občutno in skrbno srce za ves naš narod in njegove dele, in ne kažite jo samopašno, sebično, brezobčutno in odurno, ker ni taka.

Ako hočete Ljubljano podkrepiti izdatno, mislim, da bi bilo treba nastopiti pač druga pota. Kakor pa stvari sedaj stoje, se Ljubljana pač težko primerjati more z Zagrebom. Zagreb je za 2 milijona prebivalcev središče za politično in sodno upravo II. in III. instance, središče vede in umetnosti, ima svoje visoke šole itd. Vsega tega nam za Ljubljano sedaj doseči ni možno. Uvidimo pa vender, kje da so iskati sredstva za povzdigo našega glavnega mesta. „Zjedinjena Slovenija“ bodi nam, ukljub neskončni modrosti nekaterih domačih diplomatov, glavno gaslo pri političnem delovanju, bodi nam naš sveti ideal, naša najsrčnejša želja, naše neusahljivo hrepenenje, — in če se mi te svoje srčne želje z gorečnostjo in naučdušenjem oklenemo, potem ta želja ne bode ostala vedno le prazna utopija, ampak prej ali slej postala bo meso in kri, in bela Ljubljana postala bo stolica cele „Slovenije“, nje upravno in sodno središče (vsaj do II. instance) in sedež visokih šol. — Torej osrednjih uradov in visokih šol skušajte pridobiti Ljubljanl, — hic Rhodus, hic salta! — male učne zavode pa prepustite manjšim mestom, na noben način pa se ne sme imenitnost in veljava glavnega mesta opirati na razvaline manjših mest, kajti tako početje bilo bi narodno zlodejstvo.

Sploh ohranitev Kranjske gimnazije ni stvar, ki se tiče le mesta Kranjskega, ampak je zadeva in zahtev ek cele Gorenjske, in reči smemo celega naroda. Če se odpravi Kranjska gimnazija, potem velika skupina našega naroda, cela Gorenjska s skoro 100.000 prebivalci, ne bode imela nobenega srednješolskega zavoda, in vender ima ravno Gorenjska primeroma prav obilo nadarjenega materijala, sposobnega za nadaljno šolanje. Nam nikakor ne preostaje inteligencije, ampak potrebujemo je v težavnem našem boji zoper premogočne, našemu narodu neprijazne faktorje še mnogo, mnogo. Torej nastane potreba, da namnožujemo kar možno učne zavode in da jih razdelujemo tako mej narod, da so vsacemu pristopni, ne pa le premožnejšemu prebivalstvu. Skrb nam mora biti vsem, da so in ostanejo na stečaj odprta vrata, ki narodu odpirajo pot do izomike, do napredka in v posledici do blagostanja.

Prosimo torej vse častite državne in deželne poslance in sploh vse prijatelje narodnega napredka, da pravično našo zadevo podpirajo, vsak v svojem območju in po vseh svojih močeh. Bog daj srečo!

Iz mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 15. oktobra.

Navzočih je bilo 21 občinskih svetnikov, katerim predseduje župan Grasselli, overovateljema zapisnika imenuje obč. svetnika Kleina in Povšeta, potem pa naznanja, da je dne 4. t. m. na imendan cesarjev naprosil gospoda deželnega predsednika, da blagovoli sporočiti mesta Ljubljanskega najudanejšje čestitke in da je Nj. Velečastvo blagoizvolilo izreči svojo zahvalo. (Zbor ustane in z živioklici uzame to na znanje.)

Ko je podžupan Petričič prevzel predsedstvo, poroča župan Grasselli ob obravnavi zaradi ute-

lovljenja Podturnske graščine in drugih parcel. Obravnave vršile so se dne 24. in 25. septembra. Mesto so zastopali: dr. vitez Bleiweis, župan Grasselli in dr. Tavčar, Šiško pa gg. Zakotnik, Vizjan in Jesih. Poslednji zahtevali so 20.000 gld odškodnine, dasi je iz spiska, v občinskem zastopu narejenega, razvidno, da bi odškodnina, kakor jo je občina kapitalizovala, iznašala le 13.620 gld.

Zastopniki mesta te zahteve neso mogli vsprejeti, kakor tudi one, da bi se Kolizej ne izkastroval. Faktična odškodnina bi kapitalizovana iznašala nekaj nad 5000 gld., a mesto je hotelo pokazati dobro voljo, ponudilo je 6000 gld., kateri se izplačajo, kadar bode dotični zakonski načrt dobil najvišje potrdilo. Obravnave bile so torej brezuspešne. Ker pa je od visokega deželnega predsedstva došel mestni občini dopis z vprašanjem: Udržuje li mestna občina Ljubljanska svojo ponudbo 6000 gld. za izkastrovanje in utelovljenje Podturnske graščine in nekaterih drugih parcel brezpogojno, predlaga:

1. Mestni zbor pritrdi ponudbi svojih zastopnikov, ki so Šiški ponudili 6000 gld odškodnine.

2. Mestni zbor izjavi, da to ponudbo vzdržuje brezpogojno.

Obč. svetnik Gogala želi, naj g. poročevalec razloži, na kakšni podlagi se je obljubilo rečenih 6000 gld. Visoki vladi treba pojasniti, zakaj mesto ni dovolilo zahtevanih 20.000 gld, da se bode videlo, v koliko je zahteva opravičena, v koliko pretirana.

Župan Grasselli kot poročevalec ustreže tej želji in razlaga, kako so zastopniki Šiške prišli do tolike vsote. Rekli so, da bode treba popravila cerkve, novih cest ter stavili so v račun 121 gold., za katere bi bili vsako leto prikrajšani, ker bi več ne dobivali pristojbin od raznih menažerij cirkusov in „tingl-tangl“-ov, 70 gld. letne zakupnine za lov itd. To je pa neosnovano, kajti vsi ti tingl-tangli postavljajo se na mestni zemlji in mesto prostor lahko odkaže, kjer hoče. Tudi glede lova bi Šiško zadevajoča tangenta iznašala k večjemu 20 gld. Šiška bi nadelje morala skrbeti tudi za red in policijo pod Tivolijem. Ako za to vzamemo 250 gld. na leto — kar bi jedva zadoščevalo za pol policaja — in ta znesek kapitalizujemo, dobimo z ozirom na vse druge okoliščine, navedene v dotičnem zapisniku, da bi vsa odškodnina znašala 5200 gld. To vsoto je mesto samo zvišalo na okroglo vsoto 6000 gld., da se izogne vsacemu očitaniu.

Obč. svetnik Gogala izjavi, da je s tem pojasnilom zadovoljen, ker je le hotel, da se v javni seji konstatuje, da mesto za utelovljenje Podturnske graščine Šiško popolnoma odškoduje. Na to vsprejme se poročevalca župana Grasselija predlog soglasno.

V vodovodnega odseka imenu poroča potem obč. svet. Ivan Hribar o pobiranju vodne naklade. O poročilu, katero priobčujemo na drugem mestu, unela se je obširna debata, katere so se udeleževali obč. svet. dr. Gregorič, Petričič, Murnik, dr. vitez Bleiweis, Gogala, Povše in Hribar, Preobširno bi bilo, zabeleževati vse nazore in predloge, za katere nam tudi prostora nedostaja. Zato le povemo, da so se nasvetovani predlogi vsprejeli soglasno, a tudi dr. viteza Bleiweisa dostavek, da bodo hišni posestniki od svojih strank šele tedaj smeli pobirati vodno priklado, kadar bodo že imeli vodo v hišo upeljano. O načinu pobiranja te doklade skrbelo se bode v posebnih določilih.

V stavbinskega odseka imenu poroča obč. svet. vitez Zitterer o določitvi stavbinskih črt pri gledališkem pogorišči, sedaj lastnina Filharmoničnega društva, ki si hoče ondu postaviti svojo „Tonhalle“. Rečena „Tonhalle“ zidala se bode tako, da se bode večinoma porabilo zidovje starega gledališča, vender se ima proti Kongresnemu trgu odstraniti balkon, proti Kastnerjevi hiši pa umakniti širši risalit, vsled česar bode ulica kacic 15 centimetrov širša. Glavna prememba pa bode zadaj, ob Ljubljani. Z ozirom na bodoče regulovanje Ljubljani in na nabrežje (quai), ki se ima ondu napraviti, mora se poslopje primerno pomakniti nazaj in „Tonhalle“ graditi na novem temelji, na novi škarp, da bode za novo nabrežje dovolj prostora, pri globljenji Ljubljani pa nobene nevarnosti.

Predlogi stavbinskega odseka se soglasno vsprejmo, kakor tudi predlog: Magistratu se naroči, naj filharmoničnemu društvu zapove, da takoj odstrani balkon, ki je osobito ob deževji zelo neugoden.

Domače stvari.

— (Občni zbor „Glasbene Matice“.) Ker se je včerajšnje poročilo po pomoti prehitro zaključilo, dodati nam je še nekoliko podrobnosti. — Po poročilu predsednika g. Fr. Ravnikarja, poročal je obširno društveni tajnik g. Paternoster. Naglašajoč društveni smoter dokazoval in dokazal je, kako „Glasbena Matica“ svoj smoter vedno bolj izvaja, kako dosledno napreduje. Učiteljske moči so izvrstne, mnogoletne sitnosti zaradi goslij odstranjene, šolskemu zavodu dodala se je tudi orkestralna šola za trobila, število gojencev je toliko, da se jedva zmaguje, učenci sami pa tako lepo napredujejo, da mora vsakomur srce veselja igrati. Slovenci se sploh jako zanimajo za glasbo, osobito za petje. Ni ga skoro večjega kraja, kjer bi ne bilo pevskega zbora, ali vsaj čv-terospeva in ni ga skoro dneva, da bi ne došla „Glasbeni Matici“ naročila iz raznih slovenskih pokrajin na njene muzikalije. Veseliti nas mora posebno to, da taka naročila prihajajo tudi s periferije naše mile Slovenije, kakor zlasti iz tužnega Korotana, v novejšem času iz probujenega Tržiča. „Glasbena Matica“ drage volje ustreza takim naročilom, deloma tudi brezplačno oddaje svoje proizvode rodoljubom in društvom, ki so podpore potrebni. — Število udov se je od 372 pomnožilo na 391. Žal, da je mnogo članov odstopilo, a upati je, da se bo število udov pomnožilo, ker se bodo po sklepu odborovom po vseh večjih krajih nastavili poverjeniki, ki bodo delali za društva prospeh. Doslej so bila taka poverjeništa samo v Kostanjevici, na Krškem in v Zagrebu. Dal Bog, da bi se povsod dobilo v ta namen blagodušnih rojakov! Arhiv in inventar sta sedaj popolnoma urejena. Največ dela bilo je z urejenjem imenika, ki je bil nekoliko zmeden, posebno zaradi tega, ker se muzikalije za l. 1887/88 neso prej mogle izdajati in ker se udnine neso redno izterjavale. Še le letos, ko so se muzikalije za l. 1888/89 pravočasno preskrbele in razposlale, se bo moglo s popolno gotovostjo konstatovati faktično število udov. Tajnik Paternoster naposled izreka najsrčneje zahvalo c. kr. vladi, hranilnici, deželnemu in mestnemu zboru za dane blagodušne podpore, slovenskim listom pa za naklonjenost. Poročilo vsprejelo se je z odobravanjem. — Na predlog gospoda Antona Foersterja imenovan je bil gospod Vojteh Valenta častnim članom „Glasbene Matice“. Gospod Foerster naglašal je izredne zasluge Valentove za razvoj slovenske glasbe in omenil, da je dolžnost izkazati čast možu, ki je ustvaritelj tega za Slovence tako važnega društva in kateri je že toliko let neumorno delaval za društvo in domačo glasbo.

— (Glas iz mej občinstva.) Piše se nam dne 15. t. m. iz Ljubljane: Danes je bila po Ljubljanskih cerkvah prej oznanjena nemška pridiga v kapeli na Selu pod Ljubljano. Torej zopet nova nemško-pravoslavna postojanka in to v slovenski okolici Ljubljanski. Nemščina nas bode rešila ruskega pravoslavlja, ker je nemški jezik ruskemu precej manj podoben kot slovenski. Quo usque tandem?

— (Preosnova direktnih davkov.) Pri finančnem ministerstvu snujejo zdaj načrte za preosnovo direktnih davkov, t. j. dobarine in dohodnine. Dotične predloge predložile se bodo že v prihodnjem zasedanju državnemu zboru.

— (Poročil) se je dne 15. t. m. g. Karol Schwentner, trgovec in posestnik, vrl značaj in rodoljub na Vranskem z gospodično Terezijo Šentakovo, hčerko iz rodoljubne hiše Šentakove na Vranskem.

— (iz Knežaka) se nam poroča: C. kr. okrajni šolski svet v Postojini podelil je tukajšnjemu nadučitelju gosp. Valentinu Pin-u, zaradi boleznih trimesečni dopust.

— (Tihotapstvo z mesom) je v Ljubljani še vedno v najlepšem cvetu. Koliko se „kontro-banta“ znosi in zvozi v mesto, to kaže sledeči dogodek: V ponedeljek zvečer po 7. uri, torej komaj da se je zmračilo, je 7 tihotapcev prišlo čez Štepanjski most tik Poljanske mitnice, ne da bi jih paznik na mitnici zapazil (!) ter so šli ob Grubarjevem kanalu, da bi v mesto utihotapili meso treh goved. Slučajno sta dva paznika ravno v tistem času domu grede zapazila celo „karavano“ ter ravno koncem klavnice še ujela dva tihotapca ter 2 vreči mesa odvzela, drugo so pa lopovi odnesli v mesto. Ker mora mesto sedaj toliko tisoč plačati več užit-

nine, bi bil že skrajni čas, da mesto strožje postopa v tej zadevi in bolj nadzoruje paznike, da ne bodo po mitnicah in stražnicah spali.

— (Slavnost vinske trgatve) priredi „Delavsko izobraževalno društvo“ v nedeljo dne 20. oktobra v kazinskem steklenem salonu in stranskih prostorih. Vspored bode: Od 8. do 1/2 10 ure koncert; 2. Uhod župana, občinskega pisarja, vinarja, stražarjev in čuvajev v vinograd v spremstvu občinske godbe točno ob 10. uri. 3. Razglašenje pravil, kako postopati pri trgatvi. Mej trgatvijo otvori se vinska pivnica pri „najboljšem letošnjem“. Blagajnica se odpre ob 7. uri, začetek ob 8. uri. Ustopenina 30, oziroma 40 kr.

— (Plačevanje davkov po poštnih nakaznicah.) Finančni minister je vsled prošnje Praškega mestnega sveta dovolil, da smejo davkoplačevalci davčnim uradom pošiljati davke tudi po poštnih nakaznicah.

— (Družba s v. Mohora) pridobila si je novo zaslugo za narod slovenski. Odpomogla je silni potrebi založivši „Deutsch-slovenisches Wörterbuch von Anton Janežič. Dritte, vollständig umgearbeitete und vermehrte Auflage bearbeitet von Anton Bartel, k. k. Gymnasial-lehrer zu Laibach, unter Mitwirkung der Collegen A. Kaspret, M. Petelin, J. Pichler, L. Pintar, M. Suhač, A. Tavčar“. Slovar ta obseza 841 strani, stane 3 gld. Kolikor smo se po vršnem prelistovanju uverili, je slovar jako dobro sestavljen, očiščen nedostatkov v prejšnjem Janežičevem slovarju, pomnožen pa z vsem novejšim jezikovnim gradivom, nahajajočim se v naših knjigah in časnikih. Janežičev slovar je bil že prej Wolfu vemu vsaj jednak, v sedanjosti izdaja ga pa daleč nadkriljuje in popolnoma zadoščuje kot nemško-slovenski slovar. Prepričani smo, da bode občinstvo, hitro seglo po njem, ker ga je močno pogrešalo.

— (Povodnji) javljajo se od vseh strani in izredno narasle reke napravile so mnogo škode po Tirolskem, Koroškem, Štajerskem, Hrvaškem in v gorenji Italiji. (Glej telegram.)

— (Mesto Celovec) je sklenilo, da za važne zgradbe vzame 900 000 gld. na posodo.

— („Učiteljski Tovariš“) ima v 20. številki nastopno vsebino: Občni zbor „Društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam.“ — Občni zbor „Narodne šole“. — Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani. — Domača vzgoja. Piše Jakob Dimnik. — Svitoslav i Danica. — Domožnanstvo kranjske vojvodine. Spisal Iv. Lapajne. — Dopisi.

— (Akad. društvo „Triglav“ v Gradcu) ima v četrtek dne 17. oktobra 1889 svoje I. redno občno zborovanje v prostorih hotela „zum goldenen Ross“. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Čitanje zapisnika. 3. Vsprejem novih udov. 4. Poročilo odborovo. 5. Slučajnosti. Začetek ob 8. uri zvečer. Gostje dobro došli!

— (C. kr. poveljništvo pomorske orožnice [arsenal] v Pulji) razpisalo je na 21. oktobra 1889 l. ob 4. uri popoldne obravnavo o pismenih ponudbah za dobavo jelovih in mecesnovih dill, olivnega olja, govejega loja, mila in lojevih sveč. Posebni in splošni pogoji, izkazi v količini materialij in ponudbeni obrazci se dobe tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 15. oktobra. Permanentni odsek za novi kazenski zakonik sklican je na 11. dan novembra. Po tem se sme sklepati, da se bodo deželni zbori najpozneje dne 10. novembra zaključili.

Varaždin 15. oktobra. Povodenj gorostasna, Drava še vedno narašča. Oba tukajšnja mosta sta v nevarnosti, da jih voda odnese, zato ne sme nihče čez. Tudi novi most pri Ormoži je v nevarnosti, najbrže ga je reka odnesla. Celotno mesto je v nevarnosti, ker se ne ve, ali bode nasip držal.

Dunaj 16. oktobra. Dr. Napotnik, no-voizvoljeni knezoškof Lavantinski, ima 24. oktobra kanonični proces v Solnogradu, dne 26. bode slovesna konfirmacija v metropolitanski cerkvi Solnograški, dne 27. oktobra sledi konsekracija.

Dunaj 16. oktobra. Državno sodišče sklenilo o pritožbi zaradi razpusta društva „Schulverein für Deutsche“, da se formalnim

ugovorom ministerstva ne ugotovi in razpiše nova obravnava v prihodnjem zasedanju.

Kolonj 16. oktobra. Po dopisu iz Berlina v „Kölnische Zeitung“ je težišče političnega pomena pohoda carjevega v mnogih pogovorih mej vladarjema samima in v pogovoru carja z državnim kancelarjem, ki je carju izredno dobro prijal. Ako dostavimo, da je cesar po odhodu carjevem pol ure bil pri državnem kancelarju, da se pogovarjal o posledicah pohoda, potem smemo misliti, da je pohod bil tak, da pomnožuje upanje za ohranitev in okrepljenje miru.

Kodanj 16. oktobra. Ladija „Država“ z rusko carico zjutraj ob 8. uri odplula.

Razne vesti.

* (V novejši zbornici francoske) je po svojem stanu in poklici 93 posestnikov, 181 odvetnikov in pravznancev, 57 obrtnikov in trgovcev, 40 časnika in pisateljev, 48 zdravnikov, 14 inženjerjev, 6 lastnikov ladij, 12 bivših diplomatov, 15 bivših sodcev, 25 bivših državnih svetnikov, prefektov in uradnikov, 7 notarjev, 10 bankirjev, 2 akademika, 4 lekarji, 11 oskrbnikov, 6 delavcev, 3 fužinarji, 2 stavbena podjetnika, 1 škof, 1 pastor, 1 slikar, 1 skladatelj, 1 urar, 1 živinski zdravnik. V zbornici sta 2 princa, 1 vojvoda, 8 marquisov, 20 grofov, 5 baronov in 6 drugih plemenitnikov.

* (Nezgoda na železnici.) Iz Bruslja se 13. t. m. javlja: Kolonj-Bruselski ekspresni vlak trčil je danes zjutraj pri postaji Schärbeeku v Antverpenski tovorni vlak. Oba stroja in mnogo vagonov je zdrobljenih. K sreči ostali so osobni vozovi nepoškodovani.

Vabilo.

P. n. gospodje, kateri sicer niso člani našega društva, pa si žele društvenega telovadnega pouka udeležiti, blagovole naj se v že naznanjenih dneh od 7—8 ure zvečer pri društvenem telovadnem učitelju gosp. Veličanu Funku oglasiti.

Odbor „Sokola“.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih. (161-0)

LJUBLJANSKI ZVON

za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Tuji:

13. oktobra.

Pri Slonu: Schwegel z Dunaja. — Raiterek iz Trbiča. — Schuster iz Gradca. — Sauerschnig iz Wolfsberga. — Urbanek iz Tržiča.

Pri Mallei: Vatter, Schitz, Weibert, Mück, Storek in Riegel z Dunaja. — Schmillheim iz Trsta. — Braune iz Kočevja.

Pri Bavarskem dvoru: Pomren z Dunaja.

Pri Južnem kolodvoru: Beranek iz Stokerava.

— Goljimak iz Gorice.

Meteorološko poročilo.

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm
15. okt.	7. zjutraj	734.4 mm.	9.4° C	brezv.	obl.	
	2. popol.	735.2 mm.	14.7° C	sl. vzh.	d. jas.	0.00 mm.
	9. zvečer	737.1 mm.	12.2° C	sl. vzh.	obl.	

Srednja temperatura 12.1°, za 0.5° nad normalom.

Dunajska borza

dne 16. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

		včera	—	danes
Papirna renta	gld.	83.95	—	gld. 84. —
Srebrna renta		84.90	—	84.95
Zlata renta		110.30	—	110.15
5% marčna renta		99.65	—	99.60
Akcije narodne banke		921. —	—	921. —
Kreditne akcije		306. —	—	306. —
London		119.35	—	119.25
Srebro		—	—	—
Napol.		9.47 1/2	—	9.47 1/2
C. kr. cekini		5.67	—	5.67
Šešeske marke		58.37 1/2	—	58.35
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	132	gld. 50	kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	176	50	
Ogerska zlata renta 4%		99	90	
Ogerska papirna renta 5%		95	50	
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.		—	—	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122	50	
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi		120	—	
Kreditne srečke	100 gld.	181	50	
Rudolfove srečke	10	19	—	
Akcije anglo-avstr. banke	120	42	25	
Tramway-društ. velj.	170 gld. a v.	230	25	

Plznsko zimsko pivo.

S tem udano naznanjamo, da se začne **dne 21. oktobra t. l.** točenje našega

zimskega piva.

Hkratu pristavljajoč, da se bode nadalje kakor doslej poleg tega proizvoda tudi oddajalo

uležano pivo,

nadejamo se jako mnogobrojnih naročil.

V PLZNU, meseca oktobra 1889.

Meščanska pivovarna v Plznu,
ustanovljena 1842.

Glavna zaloga: F. SCHEDI-WY, Gradec, Annenstrasse 19.

Ravnokar je izšel:

Deutsch-slovenisches Wörterbuch

von **Anton Janežič**, (857-1)

ditte, vollständig umgearbeitete und vermehrte Auflage, bearbeitet von

Anton Bartel,
k. k. Gymnasiallehrer zu Laibach.

Cena broširanemu gld. 3, v pol usnje vezanemu gld. 3.60.

J. Giontini-jeva knjigotržnica v Ljubljani.

Trgovskega pomočnika

za prodajalnice z raznim blagom, katerega glavna naloga bi bila upravljati posil denarničarja, vsprejemem takoj ali pa 1. novembra t. l. — Več o tem se izve pri upravnistvu „Slovenskega Naroda“. (840-3)

Telegram.

Mehanično gledališče

na cesarja Josipa trgu.

Jutri v četrtek dne 17. oktobra t. l.
Velika posebna

popoludanska predstava.

Začetek točno ob 1/2 5. uri popoldne.

Raznoverstni program. (859)

Vsak dan ob 1/2 8. uri zvečer predstava.

Za mnogobrojni obisk se priporoča s spoštovanjem
Makso Gierke,
poslovodja. **Oskar Gierke**,
ravnatelj.

Ravnokar izšlo:

Janežič Anton, Deutsch-slovenisches

HANDWÖRTERBUCH.

Dritte, vollständig umgearbeitete und vermehrte Auflage, bearbeitet von **Anton Bartel**, k. k. Gymnasial-Lehrer zu Laibach, — unter Mitwirkung der Collegen
A. Kaspret, M. Petelin, J. Pichler, L. Pintar, M. Suhač, A. Tavčar.

Cena 3 gld., s pošto 3 gld. 15 kr. — Dobiva se v

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-a

knjigotržnici v Ljubljani. (858)

Aviso!

Opozarja se na razglas št. 857 zaradi zagotavljanja zakupne oddaje **kruha** in **ovsa** v Brucku na M., Strassu in Radgoni, — potem **kruha** v postajah Marein, Judenburg, Ljubno in Piber za čas od 1. dne januarja do 31. dne decembra 1890, ki je bil objavljen v „Grazer Zeitung“, „Grazer Tagespost“ in v „Slovenskem Narodu“.

V Gradci, dne 1. oktobra 1889.

C. kr. vojaški preskrbovalni magacin.

(827-3)

Zahvala in priporočilo.

Slavnemu občinstvu in p. n. trgovcem se uljudno zahvaljujem za izkazano mi zaupanje ter se jim še v bodoče najtopleje priporočam.

Ob enem naznanjam, da sem svojo delavnico preselil s Starega trga št. 34

v Florijanske ulice št. 22.

Evgenij Betetto,

izdelovalec metelj. (855-1)

L. Luse rjev oblž (flašter) za turiste.

Gotovo in hitro uplivajoče sredstvo proti kurjim očesom, žaljem, tako imenovani trdeji koži na podplatih in petah. Proti bradavicam in vsem drugim trdim izraskom kože. — Uspeh zagarant. — Cena skatljici 60 kr. a. v.

Glavna razpošiljalnica:

L. Schwenk-ova lekarna
v Meidlingu pri Dunaji.

Pristnega imajo v Ljubljani J. Svoboda, U. pl. Trnkoczy, G. Piccoli, L. Grebel; v Rudolfovcu S. pl. Sladovič, F. Haika; v Kamniku J. Močnik; v Celovcu A. Egger, W. Thurnwald, J. Birnbacher; v Brezjah A. Aichinger; v Trgu (na Koroškem) C. Menner; v Beljaku F. Scholz, Dr. E. Kumpf; v Wolfsebergu A. Huth; v Gorici G. B. Pontoni; v Kranju K. Šavnik; v Radgoni C. E. Andrien.

Ta oblž dobiva se le v jedne veliki po 60 kr.

Pristen samo, če imata navod in oblž varstveno znamko in podpis, ki je tu zraven; tedaj naj se pazi in odločno zahteva: „L. Luserjev oblž (flašter) za turiste“. 449-28)

Prodase
iz proste roke po zmerni ceni

z nadstropjem, v sredi vasi **Borovnice** (pri farni cerkvi, nasproti učiteljskemu domu in občinski pisarni). Hiša je kaj pripravna bodisi za gostilno ali prodajalnico, vinsko trgovino, mesarijo ali kako drugo obrt. Prostori, suh, obokan živinski hlev bi se spremenil z majhnimi troški v izvrsten magacin ali vinsko klet, ali del hleva v ledenico.

Natančneje se poizve pri **Ivanu Drašler-j**, posestniku v **Borovnici**. (826-2)

Čudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobr dejna pomoč in ni treba mnogih besedij, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoli o dnij, olajšajo in preženejo prav kmalu najtežavnejše žilodolne bolezni. — Prav izvrstno ustrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper bel tok, božjast, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. — One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu; za naročbe in pošiljate pa jedino v lekarni **Cristofetti v Gorici**; v Ljubljani v lekarnah **U. pl. Trnkoczy** in **G. Piccoli**; v Trstu v lekarnah **C. Zanetti** in **G. B. Rovis**; v Beljaku v lekarni **dr. Kumpf**; v Postojni v lekarni **Fr. Baccareich**. 348-6

Usojamo si naznanjati, da pošiljamo svojo priznano izvrstno

uležano, marcno in eksportno pivo

od sedaj ne le v sodih, temveč tudi v steklenicah naravnost iz pivovarne, in prosimo torej naročila na

pivo v steklenicah

pošiljati naravnost tvrdki naši.

Z zagotavljanjem najskrbnejše postrežbe se najuljudnejše priporočamo za mnogobrojna naročila.

Z velespoštovanjem

Bratje Kosler

(828-3)

v L.

Dobivajo se tudi

tropinje in kalí.